

BESZÁMOLÓ

a Magyar Könyvvizsgálói Kamara Költségvetési Tagozatának 2025. évi tevékenységéről és 2026. évi feladatairól

Bevezetés

A Magyar Könyvvizsgálói Kamara Költségvetési Tagozata (a továbbiakban: Tagozat) 2025. évi célkitűzéseit és tevékenységét ebben az időszakban is meghatározták azok a feladatok és körülmények, amelyeket az előző évek beszámolói és egyben tervezett teendői az éves feladatai „kereteiként” jelöltek meg. Ennek jegyében a tagozati munka középpontjában továbbra is azok a főbb célok, stratégiai elemek álltak, amelyek megvalósításával a könyvvizsgálat erőteljesebben hozzájárulhat az államháztartás szervezetei számviteli, beszámolási rendszerének fejlesztéséhez, a közszféra szereplői gazdálkodásának biztonságához, az erről alkotott kép megalapozottságához, deklarált célkitűzéseinek megvalósulásához.

A 2025. év alapján megerősíthető, hogy a tagozati tervek, elgondolások összességében ugyan megvalósultak, de erre az évre is jellemző, hogy néhány feladat még megoldásra vár, s sajnos számolni kell azzal, hogy egyes tagozati programok csak később realizálódnak. Mindezek okaira, következményeire és hatásaira fókuszál az éves tagozati beszámoló.

A Költségvetési Tagozat a 2022. januári tisztújítás óta nyolc fős vezetőséggel látja el feladatait (Dr. Printz János Károly elnök, Bercsik Mária és Györffi Dezső alelnökök, valamint Csák Ibolya, Fitosné Zemanovics Zsuzsanna, Györffi György, Kátai-Krizsán Katalin és dr. Serényi Iván további vezetőségi tagok). Az időközben bekövetkezett változások miatt 2026 elején vissza kell térnünk a tagozati szervezeti struktúra egyes kérdéseire, amely a vezetőség összetételét is érintheti.

A Tagozat éves tevékenységének középpontjában 2025-ben is a „hagyományos” feladatainak végrehajtása, dokumentumaiban rögzített célkitűzéseinek megvalósítása állt, amelyeket különböző hatásfokkal sikerült teljesíteni (szakmai napok, rendszeres konzultáció a közszféra könyvvizsgálatával kapcsolatos kérdésekben; közreműködés oktatásban, a költségvetési minősítési rendszer működtetésében; az államháztartás területén végzett könyvvizsgálatok módszertanának gondozása, fejlesztése; szakmai kapcsolatok építése és ápolása).

Az immár három évtized alatt elért eredmények további gazdagítása, a kivívott szakmai elismertség megőrzése és erősítése érdekében megfogalmazódott, hogy a Tagozatnak „belső ügyeire” is fokozottabb figyelmet kell fordítania, beleértve a kommunikációs elemeket is.

1. A Tagozat létszámának alakulása a feladatok tükrében

A Tagozat létszámának csökkenése 2025-ben is folytatódott. Az előterjesztés idején – a december 31-ei állapot szerint – taglétszámunk 241 fő volt, amely 33 fővel, 12,0%-kal alacsonyabb az egy évvel korábbi (274 fős) állománynál. Újabb könyvvizsgálók változatlanul alig csatlakoztak hozzánk, a csökkenés mértéke gyakorlatilag ez évben is azonos volt a kamarai tagság megszűnésével összefüggő fogyatkozással. A tagozati létszámból 176 fő (73,0%) főfoglalkozású és 65 fő (27,0%) szüneteltető, ami – a korábbiakhoz hasonlóan – ezúttal is a szüneteltető státuszú tagozati tagok „javára” mutat (2,5 százalékpontos) arányeltolódást. A decemberi adatok szerint a létszám tekintetében a Költségvetési Tagozat – az Adótagozatot követve, valamint a Pénz és Tőkepiaci Tagozattal megosztva – még tartotta második helyét a hét kamarai tagozat között.

A költségvetési minősítéssel rendelkező könyvvizsgálók esetében 2025-ben szintén az elmúlt évek tendenciája folytatódott, amely szerint körükben évről évre lemorzsolódás tapasztalható. Az ilyen minősítéssel bíró könyvvizsgálók a Kamarában az előző évi beszámoló adataihoz képest jóval kevesebben lettek, s egy tucattal csökkent a költségvetési minősítéssel rendelkező társaságok száma is. Mindezek ellenére a költségvetési minősítésű kamarai tagok létszáma jelenleg még viszonylag magasnak mondható. 2025 végén ugyanis 763 kamarai tag rendelkezett költségvetési minősítéssel, míg a társaságok körében 189 cég volt e minősítés birtokában.

Az előbbi adatok ezúttal is azt igazolják, hogy tartósan ellentmondás áll fenn az államháztartásra, költségvetési szervekre (is) szakosodott könyvvizsgálók, társaságok száma és a kínálgató megbízások között. A költségvetési minősítésre vonatkozó adatok alapján ugyanis a kamarai tag könyvvizsgálók mintegy egynegyede rendelkezik ezzel a jogosultsággal, miközben az államháztartás szervezeteinél a könyvvizsgálókra váró megbízások köre és számossága érdemben nem bővült az elmúlt időszakban sem. A következőkben részletezett adatok tanúsága szerint átlagban továbbra is nagyjából minden harmadik költségvetési minősítésű könyvvizsgálóra jut egy éves költségvetési beszámolóról kiadott jelentés a közszférában, az önkormányzatoknál vagy az intézmények körében.

Az állami szektor könyvvizsgálói „piacára” előző év(ek)ben készült beszámolóinkban leírtak változatlanul érvényesek, miszerint az államháztartásban a törvényi előírások alapján – a 2006. évi CXXXII. törvénynek megfelelően – a nagyobb egészségügyi szolgáltatók (kórházak) auditálása (mintegy 100 megbízás), valamint az EU-s és más támogatásokkal kapcsolatos könyvvizsgálói feladatok jelentettek a könyvvizsgálók számára mozgásteret, komolyabb lehetőségeket. A korábbi várakozásainktól eltérően az elmúlt időszakban sem következtek be olyan strukturális és/vagy jogszabályi változások, amelyek az államháztartás területén zajló könyvvizsgálatok lehetőségeit, feladatait illetően új kihívásokat jelentettek volna.

Más oldalról érdemben nem változott az sem, hogy a helyi önkormányzatok körében, valamint egyes központi szerveknél olyan esetekben is számítottak a könyvvizsgálói szolgáltatásokra (auditálásra, tanácsadásra), amikor azt jogszabály nem írta kötelezően elő. Ez azt jelenti, hogy tanácsadóként, belső ellenőrként és más szerepkörben jóval nagyobb a könyvvizsgálói szakma jelenléte az államháztartásban, mint amit szakmai statisztikai adataink jeleznek.

Az éves adatszolgáltatások alapján az államháztartás szervezeteinél végzett könyvvizsgálatokról kiadott jelentések száma az elmúlt hét költségvetési évre vonatkozóan a következők szerint alakult:

Kiadott jelentések	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	Változás (2024- 2018)
Költségvetési intézményeknél	155	178	161	165	151	137	112	-43
Helyi önkormányzatnál	225	192	182	165	167	149	151	-74
Összesen	380	370	343	330	318	286	263	-117

A jó fél évtizedre visszatekintő adatok szerint az államháztartás szervezetei körében kiadott könyvvizsgálói jelentések száma kezdetben – döntően csökkenő tendenciát mutatva – háromszáz és négyszáz közötti sávban változott. Ezen belül a költségvetési intézmények éves költségvetési beszámolóiról készült jelentések száma hosszabb ideig stagnált, 2022-től viszont körükben erőteljesebb visszaesés mutatkozik, s 2024. évre vonatkozóan már alig haladta meg a könyvvizsgálati kötelezettség alá eső egészségügyi szolgáltató intézmények számosságát.

A helyi önkormányzatok a 2024. évi éves beszámolóik könyvvizsgálatát az adatok tanúsága szerint minimális mértékkel nagyobb számban igényelték, mint egy évvel korábban. Ebben a szférában továbbra is érvényes, hogy közülük másfél százan (151 önkormányzatnál) támaszkodtak éves beszámolójuk (zárszámadásuk) véleményezésében könyvvizsgálói szolgáltatásra. (Az előbbi adat 5%-nál valamivel kisebb reprezentációt jelent, de tekintetbe kell venni, hogy a megbízók elsősorban a nagyobb önkormányzatok köréből kerülnek ki.)

Változatlanul figyelemre méltó adat viszont, hogy a (szakmailag nem egyszer rokon területként emlegetett) társadalmi szervezetek/alapítványok körében teljesített könyvvizsgálói megbízások száma 2025-ben is félezer feletti (547) volt. (Az előző évi adat 561 ilyen megbízás teljesítését jelezte.)

A könyvvizsgálatoknak az államháztartás területén jellemző piaci helyzete változatlanul befolyásolja a szakmai érdeklődést az e körben felmerülő sajátos feladatok iránt. Minden bizonnyal erre is visszavezethető, hogy továbbra is alig akad jelentkező a költségvetési minősítés megszerzésére. Kamaránk 2025-ben is szervezett költségvetési minősítő vizsgát, s ezúttal lehetett sikeres vizsgázónak gratulálni. Abban viszont sajnos nem látszanak a gyors változás jelei, forrásai, mely szerint a költségvetési szférára szakosodott könyvvizsgálók köréből, egy-egy biztató eset (jelölt) ellenére, szinte teljesen hiányzik a fiatalabb korosztály, legalább egy generáció.

Több jelzés és tapasztalat arra is utal, hogy a speciális, sokrétű felkészülést kívánó önkormányzati és intézményi könyvvizsgálatok az elérhető díjazás, illetve a várható munkaidő ráfordítás tükrében általában nem vonzóak, s továbbra is felmerülnek olyan

vélemények, amelyek szerint ehhez a megbízások kapcsán kibontakozó negatív ár/díj/verseny is hozzájárul.

Mindezek ellenére – megítélésünk szerint – az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának létjogosultságát, kedvező hozadékait számos visszajelzés, jó gyakorlatra történő utalás igazolja, sőt erősíti, mind az ilyen feladatokat ellátók, mind pedig a megbízók köréből, s ezt nemzetközi példák továbbra is alátámasztják.

2. A Költségvetési Tagozat működésének szervezeti keretei

A Költségvetési Tagozat működési rendjét – a 2017-ben elfogadott, módosításokkal felfrissített – Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ) határozza meg, amely szerint a vezetőség mandátuma öt évre szól.

Az SZMSZ tartalmazza azokat a fő célkitűzéseket, amelyek – a szabályzat elfogadása óta lényegében változatlanul – a Tagozat tevékenységének vezérfonalait jelentik, egyik-másik feladatkör esetében igazodva a változó mozgástérhez is. Ezért rövid ismertetésüket a mostani beszámolóunkba is beillesztjük, az alábbiak szerint:

- szakmai vélemény kialakítása és annak továbbítása a Kamara elnökségéhez, az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatával kapcsolatos kérdésekben;
- az államháztartás könyvvizsgálatát, a szakmai tagozatot közvetlenül érintő jogszabályok véleményezése, szükség esetén azok módosításának kezdeményezése;
- javaslatok kidolgozása az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának módszertanához, illetve azok bevezetésének, alkalmazásának elősegítése;
- kapcsolattartás a Tagozat profilja szerinti szakterületekkel, azok képviselőivel;
- részvétel kamarai képzések, továbbképzések előkészítésében és lebonyolításában, különös tekintettel a költségvetési minősítés, illetve ezzel összefüggésben az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának követelményrendszerére.

A megtartott szakmai programjainkra 2025-ben is saját erőre támaszkodva, előadói díjazás nélkül, döntően tagozati szereplők közreműködésével került sor. Ezt azt is jelenti, hogy nem éltünk a Tagozatunk számára éves szinten biztosított 380 000 Ft normatív keret felhasználásának lehetőségével.

3. A Tagozat 2025. évi tevékenysége

A tagozati programok éves kereteit végül 2025-ben is két szakmai nap határozta meg, amelyeket „hagyományosan” kreditpont-szerző lehetőségként is ajánlottunk. Szakmai konzultációink sorát az első online fórum nyitotta meg, amelynek keretében a háromszázat jóval meghaladó bejelentkező kapott tájékoztatást az államháztartás szervezetei gazdálkodásának és számvitelének aktuális kérdéseiről, folyamatairól, és természetesen kamarai és tagozati ügyekről. Az egyes témák feldolgozását, bevált modellként, külső előadók nélkül oldottuk meg. Az online szakmai nap nagy sikert aratott, s a decemberi, második ilyen rendezvényünk esetében is a digitális változatnál maradtunk, annak összes előnyével és hátrányával együtt. A nagy érdeklődés és a kedvező visszhang ezúttal is egyértelműen a jó témaválasztékunkat igazolta.

A Tagozatnak egyik meghatározó, folyamatos tevékenysége a módszertani munka, amelynek középpontjában az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának kamarai útmutatója áll. A gazdag szakmai anyag formálása lényegében folyamatos feladatnak minősíthető, 2025-ben is napirenden volt, beleértve a munkalapok ismételt áttekintését és szükség szerinti aktualizálását is, egyben választ keresve a digitalizáció kihívásaira, amelynek fontosságát az utóbbi időkben is több visszajelzés, indítvány is erősítette meg.

A költségvetési minősítési rendszer működéséhez a követelmények kialakításában, a tananyag tematikájának kidolgozásában és a vizsgáztatásban egyaránt a Tagozat biztosítja a közvetlen szakmai háttérrel. Ez annak ismeretében is számos teendőt jelent, hogy az érdeklődés a minősítés iránt egyelőre megcsappant. Az újabb tapasztalatok alapján hasznos lenne egy olyan képzési rendszert is indítani, amely a vizsgára való felkészülés mellett a minősítéssel már rendelkezők ismereteinek megerősítését, felfrissítését is szolgálná. Ugyanakkor felmerült a minősítés megszerzésének reformja is. Ennek tükrében értékeltük a hatályos vizsgakövetelményeket és a kínált szakmai anyagokat, amelyek véleményünk szerint mielőbb megújításra szorulnak.

Az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának feladatai (különösen a helyi önkormányzatok körében) területileg meglehetősen szétszórtnak merülnek fel. A Kamara – és ezen belül a Tagozat – tagjainak egységes elvekre és gyakorlatra támaszkodó tevékenysége már csak emiatt is indokolja a rendszeres és közvetlen konzultációkat, amelyekre 2025-ben is több esetben sor került, bár ezek általában nem személyes egyeztetések voltak.

4. A Költségvetési Tagozat külső kapcsolatrendszere

A Tagozatnak 2025-ben is célkitűzései között szerepelt a külső szakmai kapcsolatok ápolása és erősítése, különös tekintettel a költségvetési szervek éves költségvetési beszámolóira irányuló vizsgálatokat, véleményezést végző más szervezetekre, illetve az államháztartás működésének, számvitelének szabályozásában meghatározó szerepet betöltő „műhelyekre”.

Az utóbbi években, s érvényes ez 2025-re is, szakmai kapcsolatokban rejlő lehetőségek kihasználására kevesebb lehetőség nyílt, igaz ebben a visszafogottabb kezdeményezéseknek is komoly szerepe volt. Változatlanul felmerül, s hosszabb ideje napirenden is van, egy olyan testület létrehozásának kezdeményezése – a Tagozat részéről is –, amely a könyvvizsgálatok mozgásterének formálását, az auditálás szerepének megerősítését, esetleges bővítését szolgálná/támogatná az államháztartásban.

A Tagozat és a szabályozó szervek együttműködésére továbbra is jó példa, hogy a PM Államháztartási Belső Kontroll Munkacsoportjában, az egyes témacsoportokban (belső kontroll, belső ellenőrzési, önkormányzati, EU támogatások) nyolc tagozati delegált kapott helyet, akik, azok működési rendjéhez igazodva, évek óta részt vesznek az egyes témacsoportok tevékenységében – az üléseken vagy más módon (pl. észrevételek, javaslatok megfogalmazásával). A delegálás témacsoportok struktúrájához igazodó megújítása egy ideje napirenden van.

A 2025. évet illetően sem minősíthetjük igazán eredményesnek a tagozati törekvéseket a Magyar Könyvvizsgálói Kamarának az államháztartás szervezeteivel tervezett megállapodásait illetően, bár erre előkészített tervezetek, aktualizálható dokumentumok rendelkezésre állnak, de az államháztartás ellenőrzésével foglalkozó szervekkel, felsőoktatási

intézményekkel és másokkal megállapodások aláírására, igaz, más mozgástérben – a korábbi előkészítő megbeszélések és újabb javaslatok ellenére – ez évben sem került sor.

5. A Költségvetési Tagozat 2026. évi feladatainak keretei

A 2025. évi tagozati munka áttekintéséből is az a következtetés vonható le, hogy a folyamatosan változó struktúrában az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatában a már kitűzött „stratégiai” célok megfelelő teljesítése további erőfeszítéseket igényel, miközben új kihívásokkal, feltételekkel is számolni kell.

A fontosabb stratégiai tagozati tervek és célkitűzések pontokba foglalva – a környezeti változások mellett stabil tartalommal – a következők szerint határozhatóak meg az előttünk lévő időszak/ok/ra is:

- arculatformálás, erőteljesebb kommunikációs tevékenység, beleértve a mozgástér alakításának lehetőségeit, igazodva a közsférában bekövetkező strukturális változásokhoz;
- rendszeres szakmai fórumok (szakmai napok, konzultációk) gyakoribb szervezése, az államháztartás könyvvizsgálatának tartós „visszatérése” az éves könyvvizsgálói konferenciákra, legalább egy-egy témakör erejéig;
- megállapodások szorgalmazása az államháztartás szervezetei ellenőrzésével, annak módszertanával foglalkozó és/vagy azt oktató szervekkel;
- az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatát támogató tanácsadó testület létrehozásának „napirenden tartása”, beleértve a partnerek képviselőinek bevonását is;
- az államháztartás területén végzett könyvvizsgálatok szakmai háttérének, módszereinek rendszeres megújítása;
- az államháztartás területén végzett könyvvizsgálatok helyzetének, tapasztalatainak komplex, koordinált áttekintése és értékelése, mindezek alapján következtetések levonása és javaslatok megfogalmazása.

A féltucat pontban felsorol, megerősített célok és feladatok egyike sem teljesen új ötlet, zömmel régóta napirenden lévő javaslat, sőt részletesebb kifejtésüket már megjelent szakmai anyagok, publikációk tartalmazzák, beleértve az elmúlt évek tagozati beszámolóit is.

Az előbbiek tükrében 2025-ből néhány olyan biztató eseményt, mozzanatot ki lehet emelni, amely átgondolt „újratervezés” mellett segíthet megőrizni, esetleg bővíteni az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatok mozgásterét, beleértve akár új szakmai kihívásokat is:

- a jórészt korábbi években szerzett költségvetési minősítéssel rendelkező, azt „megőrző” könyvvizsgálók viszonylag magas száma azt jelzi, hogy lehetőség esetén a szakma gyorsan tudna reagálni, váltani az állami szektorban kialakuló új helyzetekre, felvetődő feladatokra;
- az könyvvizsgálói megbízások tekintetében az államháztartás területén tapasztalható tendenciák alapján joggal merül fel, hogy a költségvetési minősítésű

könyvvizsgálóknak célszerű lenne a tanácsadói és szakértői tevékenység irányába orientálódni, „elmozdulni”, amely különösen fontos lenne az önkormányzati szférában, kérve/megnyerve ehhez az államháztartásért felelős szervek támogatását;

- a közszféra iránti könyvvizsgálói érdeklődést igazolják a tagozat sikeres szakmai napjai, amelyeken a magas részvételi adatokat (a tapasztalatok szerint) nem csak a kreditpontok szerzésének lehetőségek motiválják;
- a Tagozat törzsgárdája szakmai teljesítményével, törekvéseivel megítélésünk és a kapott visszajelzések szerint egyelőre őrizni tudja az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának arculatát és rangját;
- Kamaránk vezetőinek az Állami Számvevőszék elnökével és munkatársaival közelmúltban megújított hivatalos kapcsolata teret nyithat a szorosabb szakmai együttműködésre, s azok más szakmai szervezetekkel való megerősítésére, többek között a folyamatosan szorgalmazott megállapodások útján;
- a könyvvizsgálói szakma, ezen belül az államháztartás területén végzett tevékenységek új kérdéseire és kihívásaira való megfelelő reagálás érdekében véleményünk szerint a következők kívánnak fokozott figyelmet:
 - az elektronikus aláírás alkalmazásának hatása a könyvvizsgálatok gyakorlatára, dokumentálására, mind a kötelezően előírt, mind az ezen kívüli körben,
 - a kockázatkezelés és csalásvizsgálat relevancia feltételei megváltozott módszertani megközelítésének érvényesítése a könyvvizsgálatok egyes szakaszaiban,
 - a MIR szabályozás komplex érvényesítésének megfelelő szervezési, dokumentációs megoldások alkalmazása a könyvvizsgálatok végrehajtásában és erőforrásainak allokálásában,
 - az archiválási szabályok egységes értelmezését és betartását szolgáló (elektronikus) módszertani megoldások bevezetése és használata, az eddigi struktúrák felülvizsgálata mellett,
 - az államháztartás területén végzett könyvvizsgálatok súlypontjainak, szempontjainak bővítése az új kihívásoknak és a gazdasági környezet változásainak megfelelően (vállalkozási megközelítés, illetve ezzel összefüggésben az önköltségszámítás előtérbe kerülése; könyvvizsgálatok az adósságrendezési eljárásokban, csődhelyzetek kezelésében; államháztartási szervezeti és működési struktúrák változásainak kezelése stb.).

A Tagozat tevékenységében előttünk lévő 2026-os esztendő az előbbieket jegyében remélhetőleg lehetőséget nyújt az idei év tapasztalataival is megerősített konkrét javaslatok, ajánlások megfogalmazására és megvalósítására, amelyek kedvező hatással lehetnek az államháztartás szervezetei könyvvizsgálatának szerepvállalására és eredményességére.

Végül meg kell említeni, hogy tagozati tagok részéről megfogalmazódott, illetve megerősödött az igény, amely szerint újra szervezzünk az államháztartás területén végzett

könyvvizsgálatokat segítő, megalapozó közös, helyszíni („jelenléti”) rendezvényeket, mivel az együttműködésünket támogató, közvetlen kapcsolatainkat építő ilyen alkalmakkal az elmúlt időszakban – különböző okok miatt – kevésbé éltünk.

Tisztelt Elnökség!

Az előbbieket ajánljuk a Tisztelt Elnökség figyelmébe, illetve a Költségvetési Tagozat 2026. évi feladataink megvalósításához kérjük a szíves támogatást!

Budapest, 2026. január 14.

Tisztelettel:

Dr. Printz János Károly s. k.
a Költségvetési Tagozat elnöke